

Numărul 30. Oradea-mare 26 iulie (7 aug.) 1898. Anul XXXIV.

Apare duminica. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2 de an 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Amintire și vis visat.

Joastul M. S. regelui României, ținut la ocaziunea botezului vaselor de resbel, „Carol I” și „Princesa Maria”, mi-a amintit o episodă din iarna trecută, interesantă pentru Români.

Eram în Nizza unde se află și principele de coroană Ferdinand, princesa Maria și copiii prințari.

Nespusă îmi eră dorința d'a cunoaște pre micul principe-regal Carol. De-a-l cunoaște astfel precum poate dori un pedagog să cunoască p'acel copil care, odată, va conduce soarta patriei sale.

Pentru ca să ajung la micul Principe, trebuia să încep prin a me prezentă augustei Sale mame, trebuia să tulbur, cu trista mea prezență, pre juna, frumoasa și vesela princesă Maria.

În doliuri adânci, cum este al meu, greu se fac asemenea visite.

N'aveam decât să-mi innec dorul. Uneori îl resuflam cătră princesa Z. G. care, și ea, nu află consiliu folositor: etichetele curților sunt precise și imperioase.

Soarta, ce în multe m'a prigunit, în acest cas m'a servit, peste așteptare.

În una din ultimele zile din februarie trecut, mergeam spre „place Masséna” pentru a ajunge la „promenade des Anglais”.

În strada „Paradis” sta, oprit, la o magaziă, un landau cu servitori în simplă livré neagră. Dinainte, în trăsură, eră o jună damă și un frumos baby blond, în costum de marinar. Fundul landaului eră ocupat de o elegantă fetiță de patru, cinci ani. Alătura un loc deșert.

Fetița avea o față cunoscută. Mergând, căutam, în suvenirile mele, pre cine-mi amintia?

Un moment încă și memoria mi-a spus ce o întrebam :

Ea semănă, leit, cu regina de România.

Îndată mi-a venit în minte că acei copii pot fi ai principelui Ferdinand.

M'am întors și oprit la trăsură.

Întrebând pre servitor, am aflat că părerea mea nu eră greșită.

Acî vedeam p'al doilea moștenitor al tronului României.

M'am adresat cătră juna damă din trăsură — altă damă mai matură, intrase în magaziă — întâi în limba franceză, apoi englezește; i-am spus cine sînt și că ce dor aveam d'a vedé d'aproape pre prințul Carol.

Respunsul damei a fost că me cunoaște din auzite, că s'a vorbit la curte de nenorocirea de care am fost lovită și multe altele.

În acel timp observam copiii.

Mica princesă Elisabeta, deja princesă, deja femeie, eră preocupată de un buchet de violete ce-și punea în centură.

E frumoasă, pare inteligentă și deja șcie a căută, cu privirea, să-și dea compt de starea socială a celor ce se apropie de A. S. R.

— Cine șcie! eugetam, pentru ce tron mare este menită frumoasa princesă de România, din casa Hohenzolern și orthodoxă!

Marele meu interes și întreaga mea luare aminte erau inse pentru micul prinț Carol.

Am întrebat multe pre mica Alteță Regală și la toate a respuns. N'a respuns ca fiu de rege, a respuns ca copil — ca un copil *remarcabil de serios și pre-cugetat*.

Cel mai ușor îi vine să vorbească englezește. (Din feliere și creșcerea îi este cu totul englezească.) Și nemțește vorbește bine. Românește șcie minunat și grăiește bucuros. Are inse ceva accent în pronunțiere; accent nu anglo-saxon, ci curat german.

Modul seu de a vorbi este foarte caracteristic. Spune fiecare cuvânt deslușit, incet, apăsă, *mult socotit*.

Vorba lui nu-i „cuvinte înșirate“. Cât e de mic, în toate ce ține este o cugetare și numai când are o cugetare spune ceva.

Aci veți asemăna cu M. S. regele Carol I.

Liniștit, marcat, cu flegmă a dat răspuns la ori ce întrebare. Când a fost vorba de jucării, de jucăriile preferate, vădiș se încălzi, se animă povestindu-mi despre cai, soldați, arme și fortificații. Cu deosebire de fortificații avea inima plină.

În mână ținea un pachet de carte, cu chipuri. Simple mici anunțuri comerciale ilustrate, parte din ele chiar viu colorate. Neconținut le examină pre toate, oprindu-și lung privirea la fiecare, cu toate că povestea cu mine, în acest timp.

Semn bun această activitate de spirit.

Povestea cu mine și nu se uită de loc cine sunt; dar ascultă, cu interes, — interes și pricepere — tot ce-i spuneam.

E stofă de rege-democrat în acest copil, cugetam, într'altel.

Vădându-l cum este, i-am sărutat mânuța.

A fost surprins. Atunci s'a uitat mai lung la mine, la părul meu alb. A înroșit. Părea genat.

A crezut că este numai respect, ceea ce provenia curat din entuziasm și iubire.

În fine l-am întrebat care din imaginile, ce tot întorcea în mâni, îi place mai tare?

Răspunsul n'a fost repede.

Întâi a luat iarăși toate chipurile d'arândul, s'a uitat lung la ele, le analiză și compară, apoi a pus la o parte pre cele lucitoare și frumoase, pre cele cu felurite imagini bătaoare la ochi și mi-a arătat o cartă mică, cam ștearsă, cu o cincografie reprezentând „o marină furtunoasă cu un vas de resbel“.

Cu accentul seu serios, ferm, ferm până la energie mi-a zis:

— Vaporul!

Am înțeles. Vorbiă sângele englezesc, sângele amiralului duce de Edinburg, sângele celor ce produc Nilsoni, Napier etc.

Cu atât mai bine!

Viitorul civilizațiunii actuale este „vaporul“.

În marina lor, vor afla toate puterile națiunile ce renasc.

Cu atât mai bine, dacă principele Carol iubește, mai pe sus de tot, „Vaporul“.

Părăsind trăsura princiară, me preumblam, pe gânduri, când iată se ridică, pe malul Mediteranei, o furtună îngrozitoare. Vântul, ce avea puterea d'a ridică talazuri cât casa, străbătea tot, pătrundea, rece, până la oase.

Cugetam la prințul Carol în ușorul seu costum de marină, în trăsura deschisă. Încă nu putea fi ajuns la Castel.

Cugetam și eram îngrijită.

Cu acea grijă am mers acasă; cu acea grijă am și adormit.

Spre dimineață am visat un vis curios.

Cred în visuri; unele sunt prevestitoare.

Visaiu că me aflam la poalele unor munți, pe o luncă întinsă. Tot acest teren era împărțit în parcele, împrejmuite, separat. O femeie mi le arată și-mi spunea că ele sunt un fel de „Câmpuri a lui Martiu“ ai principalilor copii din Europa, cari, vin aici, de-ș fac exercițiile militare.

Cel mai curat, mai regulat și bine întreținut din

aceste terene era unul ce mi se spunea că aparține prințului Carol de România.

Pe el numai arme bine așezate, piramide de puști lucitoare și o movilă de tobe, în vârful căreia o tobă de o mărime extraordinară.

Dama, cu care eram, me făcea atentă asupra acestei tobe rare și-mi zicea:

— Asta e toba prințului Carol; când bate prințul în ea, răsună sunetele sale până la cele patru colțuri ale lumii.

Priviam, me miram; dar eram și plină de grije.

Din sus, din munte, veniau două pohoaipe repezi, înspăimântătoare.

— Iată pericolul, ziceam companioanei mele, aceste vin să inunde tocmai teremul prințului Carol, și vor prăvăli tot.

— N'ai grije, Dumnezeu a promis la cei trei (cine o fi ei, nu știu) că va întoarce cursul acestor përaie infuriate. Dumnezeu, când promite, ține Cuvântul.

M'am deșteptat când încă păreau a-mi sună, la urechi, vorbele călăuzei mele.

Fie ca ele să se îplinească, ca tot acest vis visat să se realizeze astfel precum de ori cine poate fi tălcuit.

Nu însădar micul principe Carol vorbește cu entuziasm de cai și soldații ce are, de armele și fortificațiile sale.

Nu însădar va iubi, mai presus de tot, *vaporul*.

CONSTANȚA DE DUNCA SCHIAU.

Cea mai frumoasă etate a femeilor.

Mult s'a discutat asupra cestiunii, că oare la ce etate sunt femeile mai răpitoare și mai încântătoare? După mărturisirile istoriei, partea cea mai mare dintre frumoșele de renume au ajuns a fi mai ademenitoare după împlinirea etății de 30 de ani. Începând de la Elena și Cleopatra până în zilele noastre, toate acele femei, cari au ajuns să stăpânească necondiționat inimile bărbaților, s'au aflat la culmea puterii lor atunci, când au stat mai aproape de anul al 40-lea, decât de al 20-lea al etății. Odată o frumoasă și tineră fată de 17 ani a întrebat pe renumitul romancier francez Balzac, cum se face, că el între acele femei își petrece mai bine, cari sunt aproape de 40 de ani? Romancierul răspunde: „Secretul acestei predilecțiuni a mele, este a se căută poate în împregiurarea, că pe când un bărbat trebuie să lupte pentru a stoarce iubirea unei fete tinere, pe atunci o femeie trecută peste 30 de ani luptă ea însași pentru a fi iubită. Și nu de aceea este iubită femeia mai în etate, pentru că doară știe să se impună mai cu succes prin grațiile sale, ci fiind că ea prin o tactică norocoasă știe să pătrundă atât slăbiciunile, cât și însușirile bune ale bărbatului. Fiecare bărbat este vanitos și bucuros se lasă a fi condus de-o femeie isteată și deamănă de iubire, înse numai în cazul, dacă femeia știe să prezente lucrul astfel, ca și cum ea ar fi cea condusă și bărbatul conducătorul. Prin aceasta ne fac veseli și petrecem minunat în societatea unor astfel de femei. Din cauza asta rîmnim noi bărbații atât de mult după femeile trecute de 30 de ani. Cu toate astea, adause la urmă romancierul zîmbind, nu este nici unul între bărbați, care de bună voie să-și descopere această predilecțiune a sa“

Geniu iubitor.

„Nainte mare și 'napoi,
De-asupra cer și între noi
Un reazim pentru amândoi
E singură iubirea,
Ce strălucesce 'n ochii tei:
Isvoare dulci de vii schintei,
Curajul meu îmi stă în ei
... De-o fi să lupt cu firea.

Că norul stă grămeți pe sus,
Ce s'a desprins de la apus,
De visoroase vânturi dus,
Nu-ți pese, chiar trăsească;
Când tunete vor isbucni,
Cu mine tu nu vei pieri,
Tot iadul de s'ar năpusti;
Doar ochii-ți să-mi zimbească.

De mic copil eu știu să 'not,
Pe-un val de spume, de vrei, pot,
Să-ți fac crivat, așa socot, —
Să dormi prea fericită;
Incât la țermul înverdit
Te-a bui un dor nețermurit
De-amorul meu — cât te-am iubit,
Pe marea revrătită! ...

Oh, rin' aproape-mi, teamă n'ai,
Cântând, pe-ai mei genuchi să stai,
Iubirei drum din pept să-i dai,
S'o simt cum me 'nfășoară;
Și urle marea cât o vrea
Restoarne-se pământ cu ea,
Iubirea nu va mai pute
S'o facă să dispară.“ —

Un val atunci impetuos
Ca un balaur fioros
Năvală 'n luntre dă spumos
Și pent' o clipă piere;
Ei se mai ved la larg 'notând,
Pe luciul apei lunecând,
Iar el roinicul, greu luptând,
O gură i mai cere. —

De-act 'ncolo ce s'au făcut?
Nu știu . . . în larg au dispărut . . .
Luntrița doar s'a mai vădit
La țerm inisipată
Spun călătorii de pe mări:
Că ei s'au dus în sărutări,
Intr'un delir de 'mbrățișări
Spre Oceanul lată

Constanța 12 iulie 1898.

PETRU VULCAN.

Cuibul cu ouă roșii.

— Basm. —

A fost odată ca nici odată, că dacă n'ar fi, nu s'ar povestit, a fost o femeie văduvă, căreia la moartea bărbatului ei nu-i rămăsese nici o avere, căci el murise tiner așa, că nu avusese vreme să-și agonisească stare. Îi rămăsese înse un drag de băețel, pe care nu l-ar fi dat pe lumea asta.

Băețelul eră numai de cinci anișori când îi murise bărbatul, cu toate astea eră așa de cuminte, că nici un om mare n'ar fi fost în stare, să mângăe mai bine și cu vorbe mai înțelepte pe biata văduvă, ca acest copilăș.

De câte ori i se părea lui, că mamă-sa e mai tristă, începea să-i spue, că el are să se facă mare și cuminte și iubitor de Dđeu, cum îl învățá ea mereu, — căci am uitat să ve spui, că mamă-sa eră bună și temătoare de Dđeu, în contra căreia nu cărtia nici odată și copilășul îi semená, căci „așchiea nu cade departe de copac“, — și că așa fiind Dđeu n'o să-i lase și el va munci điuva și noaptea, ca să poată îngriji de densa, când va fi bătrână, cum îngrijește și ea acum de el.

Biata mamă când îl auđiea vorbind astfel, uitá par că și durerea pierderii sofului ei, cu care trăise o dragă de viață.

Biata văduvă muncia în tot felul și munca ei îi adusesse în totdeauna foloase, încât putuse trăi cu copilășul ei fără să indure lipse.

La un an după moartea bărbatului ei, băețelul a început să meargă la școală; în scurt timp fu cel dinței în clasă; dascálul îl iubiá nevoe mare și nu eră đí în care să nu-l dea de pildă în toate la ceialalți tovarăși ai lui.

Când eră de opt ani, șciea mai multe decât alții mult mai mari. Când venia acasă de la școală, își învățá mai întei pe a doua đí; apoi aducea mami-si apă de la fântână; îi aducea găteje de lemne din pădure, care nu eră departe, căci satul eră la marginea pădurei; măturá pe dinaintea casei și câte și mai câte.

Dimineața iară se sculá cu rëndunicile; se spělá frumos, se îmbracă, se rugá lui Dđeu, — el nici odată nu se sculá, nu se culcă și nu mânăcă fără să se inchine; — apoi își mai vedea de carte, asigurându-se de șcie lecția, și pe urmă până la vremea școalei, da mână de ajutor în casă, ca să mai ușureze pe biata mamă-sa.

Mai trecură încă doi ani; băețelul eră acum de đeece ani, când biata mamă se bolnăvise reu. Boala ei ținu mult și în timpul ăsta ne mai avënd cine căștigá, începurá să ducă lipsá.

Bietul băiat muncia și el, dar ce să ajungá căștigul unui copil, mai ales, că fiind bolnav în casă, trebuia cheltuială mai mare și nu putea merge nici toată điuva la lucru, căci mai eră și școala și mai trebuia să vadă și de biata bolnavă, care ajunsese de nu putea nici să se miște din pat.

Vecini erau ei destui, ba chiar rudeni, dar de, la reu și la necas, fug toți, ca dracul de tămăe.

Așa, încetul cu încetul, lipsa intrase cu toate nevoile ei în casa bietei văduve. Erau de multe ori đile în cari nu aveau nici ce mânăcă, cu toate astea nici mama, nici băiatul nu cărtiau în contra soartei lor și amândoi se rugau numai la Dđeu, điuva și noaptea, unul pentru sănătatea altuia.

Petrecură ei așa doi ani întregi, întreguleți, numai în chin și lipsă.

Eră tocmai Vinerea Pașcilor.

Fiecare din ei se gândia, că cu un an înainte tot mai avuseseră doi, trei bani, cu cari putuseră să-și cumpere câte o luminărică, pe care o aprinseseră și ei în noaptea de Înviere în odăița lor, — din pricina boalei mamei, nu putuseră, să mai meargă la biserică. — Acuma înse nu mai aveau cu ce să-și cumpere nici luminare, — și de cerut n'ar fi cerut pentru lumea asta.

Băiatul își aduse de odată aminte că în pădure erau mai mulți brați, cari aveau rășină și gândindu-se, că rășina când o aprinzi arde, se socoti că poate nu ar fi reu, să se ducă să aducă puțină, ca să aibă ce aprinde la Înviere. Se gândi, că cu asta nu va supăra pe Ddieu, mai ales, că rășina având și miros, va ține loc și de tămăe.

Spuse numai decât mami-si, că ar vré să meargă să se plimbe puțin în pădure, — el nici odată nu făcea un pas afară din curte, fără să-și ceară mai întâi voe de la mamă-sa, — nu îi spuse înse de ce vrea să meargă în pădure, căci vrea să-i facă bucurie în noaptea Învierii arătându-i că au și ei ce aprinde. Cum îi dete voe și plecă. După ce ajunsese în pădure, înainte de a căuta la brați rășină, se opri sub un copac mare, pe lângă care nu trecea nici odată fără să se oprească, de oare ce în crăcile lui veniau primăvara familii întregi de păsăruici, căroră băiatul pe când mai aveau și ei câte ceva, le aducea în fiecare zi, ba grăunțe, ba firimituri de mămăligă, în sfârșit ce se găsiă pe la ei, p'acasă.

Cum ajunsese sub un copac, păsăruicele, cari erau în el, începură numai să sboare împregiurul băiatului și să ciripească. — Pașcele cădeau în anul acela aproape de luna lui maiu și așa fiind, crăcile copacului erau deja poporate de mare parte din oaspeții primăverii.

Băiețușul se aședă la rădăcina copacului și începă să le vorbească și el, și neputând să le dea acum nimica de mâncare, numai îi picară două lacrimi mari din frumoșii lui ochi verzi în poală, și când se uită ce să vadă, în poala lui erau două luminări frumoase, frumoase de ceară, cum sânt cele pentru Paști, dar frumoase nu ca acele ce șcim noi, și împregiurul picioarelor lui erau risipite o grămadă de grăunțe de mei, din cari veniseră toate păsăruicele din copac, să ciugulească. Bietul băiat minunat și amețit, — căci nu sciea de e aievea ce vede, sau numai visează, — sta înmărmurit; pe urmă vedând că e adevărat, luă luminările din poală și numai cădă în genunchi și începă să mulțumească lui Ddieu, laudându-i minunile. Pe când sta el așa, o grămadă de păsăruici începură să îi sboare împregiurul capului, și fie-care îi luă câte un fir de păr din cap și-l trăgea cu ciocul cât putea în sus spre copac, și pe urmă sbură pe o cracă d'asupra capului lui. Făcând tot așa, tot așa băiețușul se gândi să se sue până la craca aceea, să vadă ce e acolo, de tot îl trag păsărelele spre ea. Cu iuțeala copilării una, două, fuse la cracă. Când colo ce să vadă, un cuib cu o grămadă de ouă. Bietul băiat se gândi numai decât la mamă-sa, ce bucurie ar avé, când i le-ar duce și cum ar puté să se hrănească de bine cu ele. Apoi începă să se socotească cu ce le-ar puté roși, ca să i le ducă roșii gata, — că de, copilul e tot copil și i-ar fi plăcut și lui să vadă ouă roșii.

Până una alta, se aședă bine pe cracă și întinse

mâna spre cuib, ca să ia ouăle. De odată înse băiețușul trase mâna ca speriat înapoi, și le împreună pe amândouă și începă să plângă uitându-se cătră cer și țicând :

— Iartă-me Doamne de nelegiuirea ce am vrut să fac voind să iau aceste ouă, din cari vor eși atâtea păsăruici frumoase. Ce ar face biata lor mamă, când s'ar vedé lipsită de copilașii ei, cari poate în curând vor eși din gheoace. — Apoi adăogă :

— Remâneți acolo oușoare frumoase, încălându-ve sub aripioarele măiculiței voastre, și eu me duc la a mea, care sigur me așteaptă cu dor.

În urmă băiețușul se dete jos, își luă luminările, — de astea eră sigur că le trimisese Ddieu pentru el, — și fără să mai umble după rășină, plecă spre casă încongiurat fiind de toate păsăruicele, cari păreau că îi mulțumesc cu cântecele lor, că nu le luase ouăle.

După ce merse o bucățică, se întelni cu un unchiaș bătrân, sdrențăros și neputincios, ca vai de capul lui.

Unchiașul cum vedă pe copil, se opri în loc, își scoase o căciulă desfundată ce abia i se mai ținea pe cap și țise :

— Fă-ți milă, băiețuș frumos, cu ce te vei îndurá, că sânt un biet nenorocit.

— O, dragă moșule, — țise băiatul, — cum nu ții-a-ș da, dar crede-me, dragă moșule, să te creadă Ddieu, că n'am nimic alt pe suflet, decât aste două luminări, care mai adineaori îmi picară, — sigur că din cer, — în poală. Una vreau să o duc mami, care e bolnavă acasă, ca s'o aprinđă în noaptea de Paști. Pe a doua vream s'o aprinđ eu tot atunci; acuma înse, unchiașule dragă, ții-o dau cu dragă inimă dtale. Și îi și dete lumina, pe care unchiașul o luă.

Apoi băiatul țise din nou întindându-i un bêt de arin ce ținea în mână :

— Ține, moșule dragă, și bêtul ăsta; poate-ți va prinde și ăsta bine; ved că ești bătrân și neputincios și gâdesc, că cu ajutorul lui vei umblá mai cu inlesnire.

Moșul luă și bêtul și țise :

— Fii bine-cuvântat, copilul meu, poate-ți voi fi și eu bun la ceva, căci cine ajută pe săraci și nenorociți, pe Ddieu ajută. — Cu asta își luă diua bună și se depărta.

Băiatul remase câlva în loc și țise :

— Ce bine îmi pare că am putut ajută măcar și numai cu atât pe bietul moș, — și cu asta își urmă din nou calea spre casă.

(Finea va urmă.)

A. SANDA.

C u g e ț ă r i.

În amor, ca și în prietenie, sântem adesea mai fericiți prin lucrurile ce sânt un mister pentru noi, decât prin acelea pe care le șcim.

La Rochefoucault.

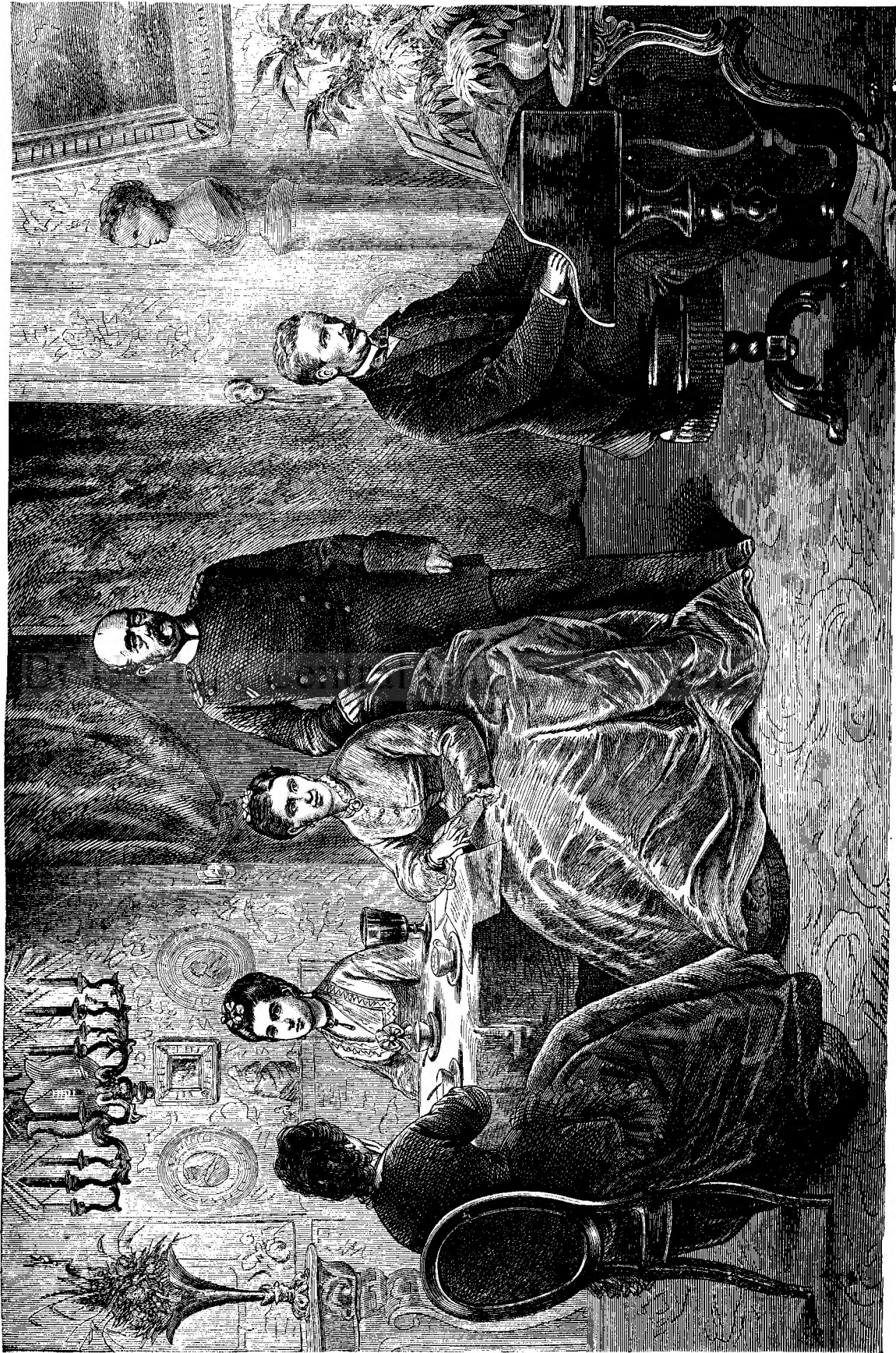
*

Floarea amorului cere să fie udată cu lacrimi.

Ioerdens.

*

Nu-ți incredință interesele celor cari și le-au neglițat pe ale lor.

BISMARCK ȘI FAMILIA SA.

Noaptea.

(Eichendorff.)

*Ce dulci visări de noapte
În crângul liniștit,
Când frunze 'n tainici șoapte
Spun basmul învechit!*

*Iar munții 'n raze line
De lună, stau pe gând,
Și printre vechi ruine
Plânge isvorul blând.*

*Căci pe câmpia-aleasă
Frumșeța s'a culcat,
Și noaptea 'n umbră deasă
Pe draga mi-a 'mbrăcat.*

*Vin stele să dispară —
Tu când vii, vânt de flori,
Să-mi scapi de umbră iară
Ai dragei ochișori? . . .*

*Bocetul rag s'arătă
În crâng, prin taina sa,
Privighetoarea cântă
O noapte tot de ea.*

*În frunze tremur șoapte
Și-un vânt din răsărit,
Ci eu visex o noapte
În crângul liniștit.*

VASILE ALVESCU.

Somnul copiilor.

Dacă hrana e un element indispensabil existenței copilului, somnul regulat este și el un factor care, dacă vom ști să-l reglementăm, va contribui foarte mult la dezvoltarea fizică și intelectuală a lui.

Copilul nou născut, imediat după naștere, după ce i s'a făcut toaleta obișnuită, adoarme pentru vre-o 2—3 ore, așa că de multe ori pe cei slăbuți trebuie să-i deștepte pentru a-i hrăni. Dacă laptele doiceii sau al mamei e în cantitate suficientă și de bună calitate, el va dormi liniștit, se va trezi din 3 în 3 ore în timpul zilei și din 4 în 4 ore în timpul nopții.

În tot cazul copilul de la începutul existenței sale se va obișnui să doarmă și să adoarmă în leagănul sau și la ore regulate, aceasta în avantajul sănătății cât și al educației sale. Obiceiul defectuos de a adormi copiii în brațe sau pe genunchi, pe de o parte împiedică dezvoltarea regulată a membrilor și a pieptului, și pe de alta devine o sarcină neplăcută pentru cei ce-i îngrijesc; căci cedând plânsului copilului, nu țin seamă că dându-i o poziție vicioasă când îl țin în brațe sau pe genunchi, el va dormi cu un somn neliniștit, trezindu-se ori de câte ori va încerca a-l culca în leagănul său. Copiii astfel obișnuiți să simtă

lângă ei pe cineva când dorm, nu vor să rămână singuri nici un moment, se deșteaptă imediat, dorm foarte ușor și neliniștit, preocupați de multe ori din instinct, de trebuința de a avea pe cineva în apropierea lor.

Acest obicei învechindu-se, fie-care poate înțelege cât de greu îi desveți pe copii, și din ceea-ce la început pare ceva neînsemnat, un mic capriciu, pe urmă devine pentru ei o trebuință fără de care nu vor pute fi adormiți.

De aceea un copil în primele sale luni, dacă e sănătos, trebuie să adoarmă în leagănul său, și aceasta se poate foarte ușor obține, deprinzându-l chiar de la început, ca, după ce a supt, să fie pus încetinel în leagăn și aci să adoarmă.

La vârsta de 6 luni copiii dorm de 4—5 ori pe zi câte o oră, rămânând ast-fel deștepți o oră sau ceva mai mult în intervalul sugerilor.

La un an nu mai doarme de cât de două sau trei ori pe zi și noaptea aproape nu se mai deșteaptă de loc, pentru că simte mai puțină trebuință de a suge.

De la 2 ani în sus copiii nu dorm în timpul zilei de cât două ore, și acest obicei îl pot păstra până în vârsta de 5 ani, de aci înainte ei nu mai dorm în timpul zilei.

Somnul copiilor noaptea, în primii lor ani va fi de 10—12 ore, mai târziu, adică de la 6 ani înainte el poate fi redus la 8 ore și cele 24 ore împărțite cam ast-fel: 8 ore de somn, 8 ore odihnă sau recreație și 8 de lucru.

Dacă admitem că somnul e o trebuință naturală, fără de care aproape nu se poate exista, este ușor de înțeles că nu e nevoie de îngrijire deosebită sau de precauțiuni pentru a procura copiilor împrejurări speciale pentru aceasta. Copiii vor adormi foarte ușor în mijlocul șgomotelor obișnuite ale casei, dacă nu s-a căutat a-i deprinde să doarmă la întuneric și în absoluta liniște. Vom căuta din contră a nu-i sustrage de la odihna lor în orele apropiate de timpul când trebuie să doarmă, și cel mai bun sistem este a-i deprinde să se culce de vreme la aceleași ore și anume la 7 seara în primii lor ani și la o vârstă mai înaintată.

Pentru a se pute procura copiilor un somn liniștit, trebuie să avem grija de modul cum se hrănesc. Dacă sunt încă la sânul mamei sau al doiceii, nu li se va da să sugă des, căci nedigerând bine, vor avea un somn neliniștit și întrerupt.

Mai târziu când copilul începe să mănânce, vom evita cât se poate încărcarea stomacului mai cu seamă beuturile, cari produc un somn agitat, sudori și tresărituri.

Copiii nu vor fi duși la spectacole înainte de 7—8 ani, pentru a nu le excita imaginația. Ar fi o mare greșeală de a lua copiii la petreceri după ora lor obișnuită de somn.

Nu li se vor spune basme fantastice, cari i-ar impresiona urit, prin aceasta nervii lor fiind iritați, ei vor adormi foarte greu și cu un somn neliniștit.

De obicei înse în familiile noastre, atunci când sunt invitați sau când se primesc visite, și aceasta mai în totdeauna sara, părinții cred cu cale a reține și pe copii ca să ia și ei parte la petrecere, și cu cât cresc ei devin mai drăguți și prin urmare nelipsiți la asemenea ocațiuni.

— E atât de frumosel și vorbește deja câte ceva! Și cum să rezisti plăcerii de a-l face să fie admirat de mosafiri. De umblă deja singur, cum să nu-l

arate prietenelor, ca să-l admire! Și în timpul acesta, în aceste ore atât de prețioase copilășului, leagănul său îl așteaptă gol, și sârmanii lui nervi sunt sguđuși, su-rexcitați și somnul va fi neliniștit și puțin priincios.

Copilul sustras încetul cu încetul de la somnul său obișnuit se va resimți, va pierde pofta de mâncare, va slăbi. Va pierde culoarea feței, devenind palid, ochii vor lucii prea mult, palmele-i vor arde, cu alte cuvinte va fi suferind; toate acestea vor contrasta cu viociunea lui. Caracterul lui se schimbă, devine supărăcios, capricios și violent și dacă somnul neregulat se repetă prea des, copilul devine un candidat foarte serios la boale de cap.

Mumele cari vor ști să-și dresseze copiii lor, procurându-le ore regulate de somn, vor pute primi vi-site, vor pute merge la teatre, la baluri, fără a scimba întru nimica obișnuințele lor, pentru că copiii nu vor simți lipsa lor. Cum se vede, se pot foarte bine împacă distracțiunile cu datoriile materne.

Nu pot dar decât sfătui mumele să veghizeze ca copiii lor să fie obișnuiți la un somn regulat, și sub nici un cuvânt să nu fie lipsiți de orele lor obișnuite, căci abaterile aceste repetate dese ori, îi vor expune să sufere de boale nervoase, cari cu greu se pot com-bate.

Ferice de mumele cari urmează acestor precepte și cari au inima la nivelul inteligenței! Ele își cunosc datoria și în multe ocațiuni știu să sacrifice plăcerile în folosul sănătății copilășilor lor.

S. C.

Nume de familie.

Dl maior P. a adunat câteva nume de familii italiene și le-a asemănat cu nume de familii românești, mai ales din Banat și punându-ni-le la dispozițiune, pare că vre să atragă atențiunea și a altor literați, ca să adune nume de familii. Acele nume sunt următoarele, punând în primul loc cele italiene.

Albini, Albino, Albini. Albon, Albon (iu). Badini, Badini. Bacci, Bacea, Baci. Bacelli, Băcilă. Balze, Bolza, Bulza. Belana, Belan. Belași, Băluș, Bălaș, Bălăciu. Boca, Boca. Boldini, Boldea. Bonda, Banda, Bonda. Borgea. Borcea. Burse, Bărfu, Berza, Burza. Busa, Bușă, Buseta, Busati.

Ciota, Ciuta, Suta. Certosa, Ciortuș, Cenna, Cenni, Cena. Candeo, Cănde. Carducci, Cordacea. Cardosa, Cardos. Conta, Cona. Danuti, Donati, Donazi, Dănuț. Dordi, Dordea. Drioli, doară Trăilă. Doda în Italia, Albania și în Banat. Folga, Fulga. Fortado, Fărtatu. Franchi, Frâncu, Frencu, Frîncu. Fuloi, Fulea. Farra, Fara.

Galo, Galu. Gelo, Gelu. Gonzago, Gonța, Gonțean, Gironi, Gruion. Imbriani, Imbri.

Mancini, Mancio, Manciu. Manco, Mangu, Mangea. Matranga, Materinga (Materingul deal de la Beinș spre răsărit). Motta, Mota. Moturgo, Motorga. Muzzi, Muțu, Muți. Orla, Orlea.

Pasqua, Pasca. Pascotini, Pascu. Pezza, Pezzoni, Peța, Pețoni. Pizza, Pițu. Puria, Pura. Pincio, Pinciu. Pucci Pocea. Posa Poșa.

Sugana, Șaguna. Saldio, Saldiani, Șoldea, Șoldean. Seracino, Seracin. Stoponi, Stoponi, Șcioponi. Spadaro, Spataru. Socci, Succu, Suci (Suciu).

Vela, Vela. Vulcano, Vulcan.

Nume de familii spanioale și românești. Borda, Bordea. Burdea, Bordan. Corea, Cărea. Padila, Bădilă. Pando, Panda, Pundea, Păndean. Pasco, Pascu. Pinte, Pinte. Tampa, Tompa. Velasco, Bălasu.

Nume etruscice: Rambu ađi Rambu în Banat. Ranthu ađi Ranta în Ardeal. Vulci (oraș) Vulc, Bulc.

De interes este și asemănarea numelor unor dealuri și localități din Alpii retici, cu nume de familie românești. Badile, Bădilă. Brebia, Brebu (și satul Brebul), Breda, Preda. Caliano, Călian, Căian. Gordona, Gordon, Gerdan. Lecco, Lecca. Maiano, Moiano. Marza, Mursa. Mera, Mera. Togone, Togan. Turlo, Tirlea, Tirlea. Vellano, Velan.

O limbă și o istorie vechiă e legătura între aceste nume. Mulți ar pute foarte mult să adune și lucruri pe acest teren și să lămurească toate și mai bine. M.

Chiuțuri populare.

— Din Ineu în Bihor. —

Ba răchita ciungărată
Șede baba supărată,
Cu fata nemăritată.
Mărită-ti babă fata!
Ba io nu oi mărită,
Pita nu ști frământă;
Da 'n cuptor cum va băgă,
Cu boii cu tângiaua;
Da din cuptor cum o-a scoate,
Cu boii din șapte sate.

Pe bătrâna cea cărunță
Nu trebe chemată 'n nuntă,
Că nici joacă nici descântă,
Numai șede și mănâncă.

Când i luna pedri¹ noi,
Nana-i cu boii 'n coroi,
Când i luna pedri casă,
Nana-i cu boii pe coastă.

De aice până la Tisă,
Mere nana tă descinsă,
Tă prin iarbă până 'n brău,
Ține murguțul de frău,
Murgul pașce și rânchează,
Nana doarme și visează.

Pe d'asupra pădurii,
Merg carele Georgii.
Cel cu sare mere tare,
Cel cu vin mere lin.
Ian stați voi carele mele,
Că mie hire² mi-a venit,
Că țetele s'o scumpit,
Cele care-s cu părinți,
Cu trei sute de florinți,
Cele care-s mai sărace,
Cu trei sute de petaci.

AVRAM IGNA.

¹ Lângă.

² Hir, cuvânt unguresc, veste.

SALON.

Scrisori din Helveția.

II

Neuchâtel, la 16 iulie.

În 10 iulie duminică la 10 ore s'a început serbătorea cu cultul divin celebrat sub cerul liber, în promenada de pe bordul lacului. Aici în umbra agreeabilă a arborilor seculari s'a adunat cam la 6—7000 de cetățeni, toți conșcii și superbi de importanța acestui act mareț în viața lor politică. Cultul divin național (pentru că aici toate sunt naționale) a constat din mai multe piese, și anume: piesa 1 a fost un cântec esecutat de muzica militară; a 2-a, predica preotului național francez; a 3-a a fost producțiunea corului grandios de la Orfeu; a 4-a, predica preotului național german; 5, o altă predică a preotului independent și în fine un cântec întonat de toți cei prezenți, de la sine se înțelege, că toți au învățat și știut cântecul.

Toate cele șise în conținurile amintite se pot reduce în scurt: la glorificarea până la apoteosă a țilei festive, precum și a rezultatului obținut cu ocaziunea revoluției pacifice din 1848, adica libertatea politică în toată plenitudinea sa, libertatea civilă și religioasă ca nicăiri alt undeva scl. În fine s'a făcut un apel la înființarea unui nou sanatoriu, la care scop veniau ofertele momentane ca ploua, așa că cei concreduți cu colecta nu erau în stare a primi tot ce li se oferia.

Țiua de 11 iulie, Luni, a fost așa numită „Țiua cantorală“, când a sosit în oraș până la 12—15.000 călători. Începutul serbătorei s'a anunțat încă în țori cu salve de țururi. Până la 9 ore s'a format și aranjat pe bordul lacului un cortegiu, ca și care abia că s'a mai putut vedé undeva până în prezent. Cortegiul precis la 9 ore, între sunetele campanelor de la toate bisericile, a percurs câteva strade. Programa după care au fost grupați, o aveam în mână, așa dară mi-am putut notă bine, care grupă ce represintă. A fost acesta un cortegiu superb, un cortegiu, pe care mulți dintre cetitori îl vor trage la îndoială, dicând — poate că e un lucru de poveste și nu e real. Nu e poveste, ci realitate, nu sânt în stare a-l descrie așa precum de pitoresc și de interesant era; drept ce las la o parte descrierea și fac numai o simplă înșirare. A fost un spectacol superb a vedé defilarea a 12.000 de cetățeni șvițereni, însoțiti de 36 capele de muzică sub 500 de drapeluri naționale. Aici nu eră de trebuiță ca poliția să facă loc, pentru că făceau ênsiș spectatorii postându-se fiecare la locul seu ocupat încă de dimineață.

Așa precum erau grupați, mi-am notat: În frunte o companie de soldați cu muzica militară, apoi muzica armelor reunite și ceea a orașului Neu-Châtel. Au urmat apoi reprezentanții consiliului federal, acompa-niați de membrii cancelariei federale, delegațiunea Tribunalului federal, a Consiliului național, a Consiliului statelor și a cantonelor. Fie-care delegețiune eră pre-

cedată de ușerii sei în costumuri cari de care mai pitoresci, purtând fie-care sceptrul și o manteauă lungă de coloarea Confederațiunei și a cantonelor respective, pe cari le reprezentau.

După aceștiia un colonel, comandantul cortegiului, urmat de adjutanții sei; apoi Consiliul de stat urmat de veteranii din an. 1848, cari erau în număr destul de frumos, toți capabili de a defilă înaintea cetățenilor, cari îi priviau cu mult respect; apoi deputații marelui Consiliu, antistea orașului Neu-Châtel, corpul deputaților de stat și în fine mulțimea colosală de grupe a cetățenilor din diferite comune a districtelor cantonului de Neu-Châtel. Dintre grupele aceste, cari fiecare își avea costumul, arma și flamura sa națională, remarchez: grupa gimnasticilor munteni, a districtului Val de Ruz, care constă din mai multe fete îmbrăcate în costumul lor național, cu pălărie mare de paie, cu o greblă mică pe umăr, cu un vas de apă într'o mână și cu o coșară de flori din Alpi în cealaltă; întocmai cum le vedem adese-ori și pe la noi, — dar numai în icoane. Mai notez grupa șvițerenilor, în costumul istoric din timpul feudalismului, ceea a celor înarmați cu săgeți, reprezentanții societății nautice, a studenților, toți călare și în fine a șvițerenilor cari se numesc fiil lui Tell și a lui Grutli. Ba un individ reprezentă pe ênsuș Tell, care cu o mână ținea arcul de umăr, cu cealaltă conducea pe fiul seu, care avea un măr în mână; pruncuțul purtă un costum de tot pitoresc; a putut fi de 6—7 ani. Cortegiul a percurs stradele în mod demn de evenimentul într'a căru apoteosă s'a aranjat, asemenea deamnă și serioasă a fost și ținuta poporului privitor; toți s'au afirmat de o națiune liberă, vibrând în inima fiecărnia sentimentul dulceli și grandioasei suvenirii semisekulare.

Cortegiul imosant, după ce a percurs câteva strade, s'a postat în partea vestică a promenadei frumoase ce poartă numele de Mail. Aici s'a desvêlit un grandios și frumos monument în memoria serbătorei jubilar. Înainte de desvêlire s'a ținut aici trei discursuri, toate trei însuflețitoare și patriotice, așa cum numai în Helveția poate omul să audă. Am fost norocos de a asistă și la aceasta solemnitate, și fiind aproape de tribună, mi-am putut notă bine tot ce s'a vorbit. N'am avut înse angajamentul de reporter, apoi cred că ocupându-me mai pe larg cu discursurile auzite, numai aș plictisi pe cetitor. Atunci înse când nu o sută, nici o mie, ci o massă de țeci de mii de oameni îi veđi stând cu capetele descoperite și însuflețindu-se în insuperlativ, e aproape imposibil, ca din cele auzite să nu împărtășești ceva și altora:

Prima vorbire a ținut-o M. Comtesse, presidentul consiliului de stat, care într'altelate a țis: Republica de Neu-Châtel (e de notat, că în Șveit fiește-care canton constitue o republică, 22 cantone fiind, așa dară sânt 22 republice) după o viață republicană și helvețiană de 50 ani vine înainte de toate să-și aducă în mod solemn omagiile sale fundatorilor sei, patrioșilor din 1848. Norul, care a purtat fulgerul, a trecut peste noi, și ađi noi toți stăm ca un singur om, conșcii de țăria, de drepturile și datorile noastre... triumful nostru e un triumf pacific al dreptului, al libertății și al justiției etc. În fine între aplause însoțite de urări de însuflețire, desvêlește monumentul, care de loc a fost încărcat de cununi pompoase. Monumentul grandios, cioplit din piatră de marmoră albă, constă din trei figuri alegorice: doue țemei, una ce represintă Helveția primește în brațele sale pe cealaltă ce represintă re-

publica din Neuchâtel. La picioarele acestora stă un tiner care ține mâna dreaptă pe o carte mare; în semn că păzește drepturile câștigate.

După terminarea solemnității, ca și în alte locuri, așa și aici în țara lui Tell, s'a început banchetul; acesta pe noi nu ne interesează: banchetul pretutindene e tot banchet. M'au interesat înse oamenii cari au banchetuit colo mai îndertru — mai în fundul promenadei, unde erau vre-o 200 de mese lungi pregătite pentru popor; fieșee care masă își avea numărul și inscripțiunea comunei din care erau oamenii — adevăc oaspeții. Aici am făcut o plimbare de cătră 'n sără, m'am pus la masă cu ei și încât ne-am putut înțelege, am și conversat. Notez aici, că poporul rural are și aici un jargon ce difere încâtva de limba franceză ce se vorbeșee la oraș. Am văđut aici oameni din văile muntelui Jura, toți robuști, de o ținută hotărîtă, curagioși și amicabili. Mulți dintre ei erau costumați, purtând costumul strămoșilor lor din timpurile îndepărtate. Am ăis unuia ce purtă pe cap un comănac înalt: „Dta ești un cavaler din timpul feudalismului”. — „Ba nu, domnule, eu nu sânt cavaler, ci sânt vênător din comuna montană Val de Ruz”; și cu aceste îmi apēsă comănacul lui pe cap invitându-me la masă, ca să me ospeteze din vinul ce l-a adus el de acasă. Am gustat, eră vin bun roșu, mai mult dulce decât acru, dar de loc ce i-am gustat vinul, i-am și pus comănacul pe masă. L-am rugat apoi să-mi cânte, — m'a aseultat de loc ș-a chemat prietenii și mi-au cântat așa cum cântă ei când merg la vênatoare. Un bêtrân, care precum am observat, eră comiecul satului, s'a produs cu mai multe cântări parte comice parte serioase; așa mi-ara petrecut cu țecomi scânceri până la 8 ore sara, când am plecat cu toți pe tîbșuri cătră casă. Am văđut acei grupati sute de țerani, cari de și țostă după amiațăđi au banchetuit; totuș nici măcar unul n'am văđut să fi țost beat; toți voioși, glumeți și bine dispuși; femeile erau serioase, toate îmbrăcate de serbătoare, asemenea și țetete. Le-am promis, la aceea cu cari am făcut cunoștință, cu caf de curênd li voie cerecêđă acasă în Val de Ruz. De mai remân aici încă câteva ăile, — poate să fac o excursiune, ca să cercetez pe prietenii mei șvițereni din muntele Jura.

De oare ce fiecare comună s'a prezentat la serbătoreea cantonală sub flamura sa, m'am interesat mult să vêđ, ce embleme au pe flamura, cari de și erau împachetate și așeđate în căruțe, totuș la curare numai decăt mi le-au despăchetat și arătat vre-o câteva. Mi-am notat următorele embleme: „Espérance, travail, fraternité”; pe altă: „Soyon toujours unis”, pe al treilea: „Il vaut mieux mourir libres que vivre esclaves”. Pe un drapel care eră al comunei Valangin și eră foarte vechiu, am aflat următoreea emblemă scrisă în limba latină: „Post tenebras fiat lux”.

T. BULC.

Moartea lui Bismarck.

— La ilustrația din nr. acesta —

Bismarck, fostul cancelar de țer, unul din cei mai mari și mai energiei diplomați ai acestui veac, creiatorul unității Germaniei, a încetat d'a mai există; dēnsul s'a stins în vârsta de 83 de ani, în castelul seu de la Friedrichsruhe, sâmbătă noaptea, la 10³/₄ ore.

Oton Eduard Leopold, conte și mai târziu prinț

de Bismarck-Schoenhausen, se născuse la anul 1815 în castelul Schoenhausen, provincia de Magdeburg, dintr'o familie veche ce părea de origină slavă. El a făcut studii strălucite la universitățile din Goetingen și Berlin. De tiner încă eră foarte vesel și gălăgios.

În luna lui maiu 1851, a înțrat în diplomație fiind numit de regele Prusiei, Frideric Wilhelm, prim-secretar de legațiune la dieta din Francfort; peste doue luni a luat locul de ministru plenipotențiar tot acolo, și l-a ocupat până în 1859; acolo a arătat calități mari de diplomat și de bărbat politic, creând în toate părțile dușmani austriaci, căci deja Bismarck își facuse planul d'a mări puterea morală și teritorială a Prusiei în paguba Austriei.

La 1863, regele Prusiei înțrând în conflict cu parlamentul prusian care nu voia să-i acorde reorganizarea armatei, Bismarck fu chemat ca ministru de stat, iar după o lună, i se dete portofoliul afacerilor străine și preșidenția consiliului.

La șease ăile după ce fusese numit prim-ministru, roști în parlament acele memorabile cuvinte:

„Nu prin discursuri parlamentare și prin voturi d'ale majorităților, ci prin țer se vor rezolvă marele chestiuni ale timpului”.

Isbucind în acel an o insurecție poloneză în Rusia, Bismarck a dat tot ajutorul Rusiei pe care a silit-o apoi să încheie o convențiune militară cu Prusia, ceea-ce a ridicat proteste din partea celorlalte țeri.

Moartea regelui Danemarcei, Frideric VII, și urcarea pe tron a lui Cristian IX puseră în ordineea ăilei chestiunea provinciei Schlesvig-Holstein. În înțelegere cu Austria, Prusia ocupă Schlesvigul cu armatele. Inse când voi să ocupe Holsteinul, Austria se opase, ceea ce avu de urmare rēșboiul cu Austria de la 1866 și înfrăngererea acestei țeri.

Inse Napoleon din Franța nu privia cu ochi buni mărirea Prusiei. Bismarck prevăđând că Franța avea să fie o pedică în executarea planurilor sale, se îngrizi pe d'o parte de organizarea armatei, pe de alta, prin diplomația sa câștigă de partea sa celelalte țeri germane și așa în 1870 Franța se afla față în față cu o putere armată formidabilă, iar nu numai cu aceea a Prusiei.

E cunoscut desastrii Franței și unificarea Germaniei.

După rēșboi Bismarck a lucrat pentru consolidarea imperiului german, trăind mereu, ca totdauna în dușmănie cu parlamentele.

De pe la începutul domăniei actualului împărat Wilhelm II, Bismarck, nepunându-se înțelegere cu țineral seu suveran, care voia să fie numai el stăpân, se retrase în viața privată și trăi când la unul când la altul din castelele sale.

LITERATURĂ.

Max Nordau în româneșee. Am primit de la librăria David Benvenisti din Craiova un volum: „Dr. Max Nordau. Psiho-fiziologia geniului și talentului. Traducere de B. Marian, cu învoirea autorului”. Max Nordau este unul din scriitorii filosofici ai timpului nostru. S'a născut în Pesta la 1849, unde ș-a început cariera la gazetele germane. A scris mult și în toate genurile. Pe lângă scrierile sale filosofice, cari l-au făcut vestit, a mai scris romane, nuvele, piese de tea-

tru, studii critice etc. Acuma trăește la Paris și e medic. Principalele lui scrieri filosofice sînt: *Minciunile convenționale ale civilizațiunii noastre*, *Degenerarea*, *Paradoxe psihologice*, *Paradoxe sociologice* și volumul apărut acum și în românește. Dintre romanele lui cităm: *Boala veacului*, *Comedia sentimentului* și *nuvela: Beșici de săpun*, *drama: Dreptul de a muri*. Ne bucurăm cînd vedem traducendu-se în limba noastră o lucrare atît de valoroasă. Lectura ei este instructivă. Limba e bună și ușoară. Prețul 1 leu 25 bani.

Memoria lui Șaguna. Dl Ioan Brînda, absolvent de filosofie în Arad, a adunat la un loc toate discursurile rostite cu ocaziunea aniversării a 25-ea de la moartea fericitului arhiepiscop și mitropolit Andreiu baron de Șaguna și voește să le scoată într'un volum. Pentru ca volumul să fie cât se poate de complet, roagă pe toți aceia cari cu ocaziunea aceea au rostit undeva un discurs, care nu s'a publicat, să binevoiască a i-l trimite în Arad, strada Aulich nr. 1.

Despre baronul Urs de Margina. A apărut în Sibîiu, în limba germană, conferența ținută de colonelul Francisc Rieger la casina militară din Brașov și Sibîiu sub titlul: „Oberst David baron Urs de Margina bei Solferino und Lissa“. Broșura e reproducă din „Oesterreichische militärische Zeitschrift“. Are o estensiune de 49 pagini și publică portretul repositului, dimpreună cu mormîntul lui, precum și o chartă a insulei Lissa.

Societăți de cumpătare. A apărut la Sibîiu, sub titlul pus în capul acestor rînduri, o broșură care cuprinde un Indreptar pentru înființarea societăților de cumpătare, după modul celei din Babța în Sălagiu, de Gavriila Aluaș învățător. Broșura are o prefață scrisă de dl dr. E. Dăian și mai cuprinde o lucrare a dlui Iosif Pop, jude la Curie, în contra alcoolismului. Prețul o coroană.

O nouă gramatică. A apărut: „Gramatica română“, pentru școalele primare de Ioan Petranu profesor. Partea I. Propozițiunea simplă curată. Arad, 1898. Editura autorului. Prețul 15 cr.

O nouă publicațiune folkloristică. Dl George Popescu-Ciocănel a scos la lumină în București un volum intitulat: „Basmе, snoave, ghicitori“ etc.

Protocol: A eșit de sub tipar: Protocolul adunării constituante de la 4/16 septembrie 1897, și al adunării generale a VIII-a a reuniunii învățătorilor români de la școalele populare confesionale din protopopiatele: Arad, Chișineu, Șiria, Boroșineu, Buteni, Radna și Halmagiu. Ținute în Arad la 21 aprilie st. n. 1898. Editura reuniunii. Arad, tipografia diecesană. Prețul 25 cr.

Epigrame. Am primit la redacție un mic volum, tipărit frumos în tipografia archidieceșană din Sibîiu și intitulat: „Iulian Devale. Epigrame“.

MUSICĂ.

O nouă pianistă română. Dșoara Lucreția Pretorian, care a făcut studii musicale la conservatorul din Viena și s'a distins în concertele societății „România Jună“, a obținut la acel conservator titlul de diplomată în piano și armonie.

Piesă musicală nouă. Un vals nou, intitulat „Din vremuri frumoase“, de dl C. S. Stănulescu, pentru pian, a apărut la București.

TEATRU.

Teatrul Național din București. Cetim în ziarele bucureștene, că dl arhitect G. Cerchez, care a fost însărcinat de ministerul cultelor și instrucțiunii publice cu repararea Teatrului Național, va începe de urgență lucrările, cari au și fost date în licitație. În acest an se va procedă la reînnoirea tavanului existent al salei de spectacol și la văpsirea din nou a parapeturilor, logelor; se vor văpsi de asemenea coridoarele, ușile logelor și saloanelor cari s'au făcut în legătură cu coridoarele logelor din stînga. Se vor execută, cu această ocaziune și lucrări de zgrăvire decorativă. În fine, se vor preface ușile de fer de la loji, după un sistem nou și foarte practic, și se vor aduce toate îmbunătățirile sistemului de încăldire și ventilare, care va fi prefăcut

Producțiune teatrală în Abrud. Tinerimea universitară din Abrud și giur va arangia duminică în 7 august n. o producțiune teatrală în sala otelului „Detunata“, în folosul Societății academice „Petru Maior“ a tinerimei române din Budapesta. Se vor jucă piesele: „Idil la țară“ comedie într'un act de Juin și Flerx, localisată de Maria Baiulescu; „Kera Nastasie“, canțonetă comică de V. Alexandri; „Pleșuvca Ceapcanul“ comedie într'un act de R. D. Rosetti. După teatru dans.

SCULPTURĂ.

Un tiner sculptor român. Cetim în ziarele bucureștene, că tinerul sculptor, absolvent al școalei de bele-arte din București. N. Constantinescu, pe cînd își făcea stagiul la reg. 21 infanterie, a fost rugat de dl colonel Hiotu, comandantul regimentului, să facă un dorobanț în mărime naturală. Opera dlui Constantinescu fiind o lucrare artistică, a găsit aprobarea și admirația tuturor cercurilor militare. Mai multe regimente au comandat câte un exemplar din „Sentinela română“. Acuma de curînd, încă 9 regimente de infanterie și 2 de artilerie au comandat sculptorului câte un exemplar din lucrarea care reprezintă idealul dorobanțului român și care formează o frumoasă podoabă pentru ori-ce clădire militară. Costul unui exemplar este de 200 lei.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Româncă „matură“. La gimnasiul de stat din Baia-mare a făcut examenul de maturitate și dșoara Alexandrina Drumariu, fiica dlui avocat I. Drumariu. La toamnă dșoara Drumariu se va înscrie la facultatea de medicină.

Noi doctori români. Dl Victor Colceriu din Blaș și dl Eusebiu Isopescul din Bucovina au fost promovați la universitatea din Viena la gradul de doctori în medicina universală.

Școala de fete a Asociațiunii și internatul. Ne-au sosit de la direcțiunea acestei școale condițiunile de primire, din cari însemnăm următoarele: În clasa primă se primesc eleve în vîrstă de 9 ani și cari au terminat 4 clase elementare. În celelalte, pe temeul testamentului școlar din anul trecut. În cursul complementar se primesc eleve, cari au terminat patru clase de școală civilă. Înscrierile pentru anul școlar viitor se

fac în 1—6 septembrie n. Didactrul 2 fl. pe lună și pentru cele ce se înscriu prima-dată o taxă de înmatriculare de 2 fl. Taxa internatului e 250 fl. Pentru cărți, material de scris și lucru de mână, se plătește separat, asemenea și pentru pian. Elevele din internat, afară de școală, au în fiecare zi anumite ore de conversațiune în limba franceză, maghiară și germană, după trebuință. Pe lângă aceea ele se prepară și învață lecțiunile sub conducerea și cu ajutorul directoriei, al profesoarelor și guvernantelor. Informațiuni mai detaiate se pot afla de la direcțiune.

Salarisarea preoților. Legea pentru salarisarea preoților fiind sancționată, Esc. Sa arhiepiscopul și mitropolitul Miron Romanul a convocat la Sibiiu pe 13/25 iulie o anchetă, pentru a determina alitudinea bisericiei gr. or. române față de acea lege. La aceasta anchetă, ținută, după cum aflăm din „Tribuna Popului“, sub presidiul archimandritului și vicarului dr. Ilarion Pușcariu, au luat parte: Z. Boiu, Nic. Cristea, I. Papiu, L. Simonescu, I. A. de Preda, asesori consistoriali din Sibiiu; din afară au fost protopresbiterii I. Căndea, D. Coltofean, I. Dan, T. Herman, Damian care a sosit în ziua următoare și s-a dat votul în scris. După cum a transpirat în public, scrie numitul șiar, majoritatea s'a declarat pentru primirea completării venitorilor. A fost contra numai Cristea, căruia i s'a alăturat și Damian.

Jubileul unui învățător român. Învățătorimea gr. or. română din protopresbiteratul Buziașului, diecesa Caransebeș, în 14/26 iulie a serbat jubileul de 25 ani, de când dl Ioan Marcu, învățător în Boeșamontană, funcționează ca comisar școlar în acest tract.

Convict la Năsăud. Cetim în »Tribuna« că la Năsăud se proiectează înființarea unui convict pentru studenții săraci, cari cercetează liceul de acolo. Ne mirăm, că convictul acesta nu s'a făcut de mult.

O reuniune de învățători în Sătmar și Ugocia. În sfârșit ministeriul a aprobat statutele Reuniunii învățătorilor români gr. cat. din comitatele Sătmar și Ugocia aparținători diecesei Gherla. Constituirea noii reuniuni se va face la 25 august n. în Baia-mare, sub presidiul lui Al. Lupan cantor-docent din Baiasprie, secretar Ioan Leșian cantor-docent în Baia-mare.

Clase române paralele la gimnasiul din Cernăuți. Diarul „Patria“ din Cernăuți scrie, că deputatul dl dr. George Popovici a intervenit la locurile competente în chestia claselor paralele române la gimnasiul superior de stat din Cernăuți și a obținut promisiunea, că va fi tractată și rezolvată de urgență.

C E E N O U ?

Hymen. Dl Michail Vida, absolvent de teologie al diecesei gr. c. de Oradea-mare, și dsoara Marioara Marcuș la 8 august n. își vor serba cununia în biserica gr. c. română din Olosigul Orășii. — Dl dr. Valeriu Mexin și dsoara Paulina Voiaintiu s'au fidațat la Timișoara.

Pentru Casa Națională din Sibiiu, precum aflăm din procesele verbale ale Asociațiunii, publicate în organul ei „Transilvania“, au votat institutele de credit și economii: Oraviceana din Oravița, Crișana din Brad, Albina din Sibiiu, Hașegana din Hașeg, Auraria din Abrud, Doina din Cămpeni, Furnica din Făgăraș, Cassa de păstrare din Seliște câte 1000 fl.; Sentinela din Satu-nou a trimis 2 acții proprii à 50 fl. și a fă-

cut ofertul d'a plăti în 10 ani taxa de membru fondator (1000 fl.), ofert primit și de comitetul central; tot spre acest scop „Lipovana“ a dat 30 fl. iar Corvineana din Hunedora 40 fl. S'au înscris ca membri fondatori, cu 1000 fl., dl Emanuil Ungurian avocat în Timișoara, Const. cav. de Steriu banchier în Brașov, Nicolae Găroiu adv. în Zernești, Alexandru Lebu proprietar în Sibiiu. În folosul Casei Naționale, comitetul central va arangia o loterie; suma ce comitetul dorește a realiza este de 200.000 coroane; prețul unui los va fi 4 coroane. Direcțiunea institutului „Albina“ a înștiințat comitetul Asociațiunii, că dacă acesta va obține de la guvern facultatea de a arangia o loterie cu câștiguri în numărul sau efecte publice, institutul va primi finanțarea; dacă înse loteria va fi numai de obiecte de valoare, Asociațiunea va pute să o aranjeze însăși, institutul înse și în acest cas va da tot concursul seu la vândarea losurilor, — în ambele casuri numai pe lângă restituirea speselor efective. Se încredințează biroul Asociațiunii cu întreprinderea pașilor necesari pentru a exopera de la guvern concesiunea loteriei.

Un „bun Român“ din Cernăuți și regele Carol.

Diarul „Patria“ din Cernăuți relatează, că cu ocaziunea călătoriei regelui Carol la Petersburg, la gara din Cernăuți s'a petrecut următoarea scenă penibilă: Dl general Vlădescu, prezentă Maj. Sale pe dl baron N. Mustatza cu cuvintele: — „Dați-mi voie Majestate, să Ve presint pe baronul Mustatza, un bun Român din Bucovina“. Regele Carol, plăcut impresionat, se întoarce către baron Mustatza și în românește îi spune, că-l cunoaște. Baronul Mustatza înse, nefericit inspirat, răspunde nemțește spre indignarea tuturor, cari au auzit: — „Entschuldigen Majestät, ich spreche nicht rumänisch, wir sind hier deutsch erzogen!“ Nu este aci locul să relevăm ce impresiune a făcut asupra regelui acest „bun Român“.

Schimbări în politica bucovineană. Diarul „Patria“ din Cernăuți aduce șcirea, că dnii Nicu baron Mustatza și Eugen baron Stărcă și-au dat demisiile din dirigența partidului Național român din Bucovina. Aceste demisii sunt probabil în legătură cu declarația baronului Mustatza, că nu șcie românește când M. S. regele Carol i-a adresat cuvântul în limba românească la gara din Cernăuți.

În amintirea poetului Iulian Grozescu. Anul trecut, la 2 iunie, s'au implinit 25 de ani de la moartea poetului bănașan Iulian Grozescu, bine cunoscut în deosebi din coloanele noastre, căci aici s'a publicat cea mai mare parte a scrierilor sale. Precum ni se scrie, corpul învățătoresc și tinerimea studioasă din Banat-Comloș, unde s'a născut și unde a murit densusul, vrea să-i împrospeteze memoria, punând la 15 august n., cu ocazia serbării rugei, o peatră comemorativă la casa în care s'a născut. Aprobăm din toată inima româneasca hotărîre și sperăm că serbarea va reuși deplin, luând parte inteligență și popor din părțile acelea, căci ori care națiune atâta valoare are, câtă stimă poartă pentru bărbații cari lucrează pentru ea. La sonitatea aceasta are să se 'nsoțească și „Familia“, publicând în curând portretul și biografia regretatului scriitor, care i-a fost prim-colaborator din începutul înființării sale și s'a stîns cu condeii în mână în etatea cea mai frumoasă a bărbăției, neavînd decât 34 ani.

Petroceri de vară. În Pribilești, aproape de Șomcuta, a fost la 17 l. tr. o petrecere de vară, arangiată de teologii chioreni și sătmăreni; petrecerea, precum

ne spune raportul, a reușit bine; regretăm că corespondentul nostru nu ni-a însemnat și numele damelor. — *La M. Ludoș*, inteligența română dă în 7 august o petrecere, în folosul școlii de acolo. — *La Varvix* tinerimea studioasă a arangiat în 1 august o petrecere.

Asociațiunea, precum s'a anunțat în numerele trecute, va ține adunarea sa generală în anul acesta la Beins, în 27 și 28 august st. n. — *Reposatul dr. Aurel Brote* a testat Asociațiunii 500 fl.

Săpăturile dlui Gr. G. Tocilescu în Dobrogea. Cercul literar „Ovidiu“ din Constanța a ales pe dl Gr. G. Tocilescu președinte onorar al seu. Alesul mulțumește Cercul prin o scrisoare călduroasă din Paris, anunțând totodată că la 16/28 august va începe săpăturile sale arheologice în Constanța sau Cernavodă. Cu acea ocaziune va ține la Constanța în cercul „Ovidiu“, o serie de conferințe.

Din Sinaia se scrie „Drapelului“ din București: Fie din cauza scumpetei traiului și a chiriilor, fie din cauza luxului, estimpul afluenței e mai mică decât în alți ani. S'a așteptat închiderea școlilor și tribunalelor, dar nici după 1 iulie n'a sosit lumea obișnuită a poporului reședința de vară a Curții regale. Se pare că nici căldura n'a învins pe bucureșteni, căci trenurile de plăcere nu sînt, ca altă dată, trenuri de sardele. Așa dar avem aici o liniște care degenerază în monotonie. Pe timp de ploaie, fiecare șade acasă; pe timp frumos, puțin se plimbă, iar sora parcul, alea și sala Țisă „Casino“ sînt aproape goale. Riegler mai că au și scos chiriile și cheltuielile. În schimb, multă lume în Poiana-Tapului, la Bușteni, la Azuga și la Predeal unde vîntul e mai ieratic, fără pretențiuni, fără etichetă. Cu deosebire Predealul e un punct amănunțit, căci nouă vile se construiesc în stînga șoselei pe locurile de lângă fructăria. Nu va trece mult și Predealul, intrînd în Bușteni, va face o concurență decisivă Sinaiei: aici fiind camoșă rucă, va avea administrațiune mică, pe cînd la Sinaia toți sînt stăpîni, și Eloria și statul și primăria.

A murit: *Stefan Pop* de la Mîrești-mare, preot jubilar, paroh gr. c. la Babuș, Sălagiu, la 28 iulie în vîrstă de 77 ani.

DIN LUME.

Cronica mică. *Revue de Paris* publică în nr. seu din urmă un studiu foarte favorabil asupra Românilor din Transilvania. — *La Paris* s'a serbat zilele acestea aniversarea de 100 de ani a nașterii marelui scriitor francez Jules Michelet, care a fost totodată și un mare filo-român.

Călătoria regelui Carol la Petersburg a fost o adevărată serbare în onoarea României. Gările pratuțindeni decorate cu steaguri românești și rusești și înțesate de lume. Primii străinuci. În Varșovia, prințul Imeritinski, la prînzul de gală a ridicat toastul următor: „Îmi permit să ridic un toast în sănătatea Maj. Sale regelui victorios, șef al celor două valoroase armate, care au luptat la Plevna la olaltă ca doi frați de arme“. La Peterhoff regele a fost întâmpiat la gară de țarul cu toți archiducii și a intrat într'o trăsură cu țarul. În ziua următoare, la 29 iulie n., regele și prințul Ferdinand au depus coroane prețioase de aur pe

mormintele lui Alexandru II și III. A primit pe ambasadori și pe represintanții orașului, în frunte cu primarul care a oferit pâne și sare pe niște tave de valoare de aur și smalt, cu armele României și ale orașului Petersburg. Țarul a numit pe regele Carol șef al regimentului al 18-lea de infanterie, care a combătut la Plevna împreună cu trupele românești. Marele duce Constantin Constantinovici a remis regelui Carol o diplomă numind pe regina Elisabeta a României membră a Academiei de științe din Petersburg. Diarele din Petersburg au salutat cu mare entuziasm pe regele și pe prințul moștenitor. Țarul a conferit dlui D. Sturdza ordinul Vulturul alb; a făcut cadou generalului Vlădescu o tabachieră împodobită cu briliante. Sara la 9 prînz de gală la palatul din Peterhoff, țarul a beut în sănătatea părechiei regale române și a prințului moștenitor Ferdinand. Regele Carol răspundînd, a Țis că amintirea de primirea ce a găsit în Rusia va rămîne pentru totdeauna gravată în inima sa, întocmi ca și acele timpuri fericite, cînd a luat parte alături cu vitează armată imperială dintre Danubiu și Balcani. Sămbătă la 18/30 iulie a fost o mare revistă militară la Krasnoe-Selo, comandată de marele duce Vladimir, anchiul țarului, luînd parte 35.000 soldați. Țarul și marele duce au defilat înaintea regelui Carol în capul trupelor. Musicele reunite, 1500 oameni, au intonat imnul rus și român. Împăratul regele și prințul Ferdinand erau călări. Împărăteasa în trăsură. Femeile în toalete frumoase. Lume multă. Sara mare spectacol cu balețul „Perla“. Iluminății pe lac și peste tot Peterhofful. Duminică la 2 regele și prințul au sosit, plecînd la Moscova. La departamentul țarului sîntat unii de multe ori pe regele Carol și pe marele duce. Într-o zi s'a Țis că între marele duce Sergiu Alexandrovici. Prințul a dăruit pâne și sare. Tîna la rîsul mare-duceal prînz de gală. Apoi serată masca. Regele și prințul moștenitor se întorc mîine duminică, pe aceeaș cale, la Sinaia.

Poșta redacției.

Znaim, 5 fl. A se trimite la casarul societății dl Valeriu Biologa, în Brașov.

Albanar. Se înțelege că puteți numai să fie întocmit copiat, fără să adugați ori să ștergeți ceva.

Bizozeci. Vedem licărind un talent oare-care, luptînd înse cu limba. Cu îndreptări vom pute întrebunța vă dăde. Citești și șodtază.

Dob. S. S. S. Credem că ați primit scrisoarea noastră. *L. St. de B.* Stănuțîndu-te de acolo, s'a sistat. De acum tu se trimite de noi.

Reșta. Abonamentul e renouat.

G. P. S. E. Nu se pot.

Sibiu. Corurile și cea originală nu.

Căldndarul săptămînei.

Dom. a 9-a după Rus.	Mateiu c. 14 v. 22-34; ev. inv 9; gl. 8		
Țiua sêpt.	Căldndarul vechiu.	Căldnd. nou	Soarele.
Duminică 26	M. Ermolae	7 Caetan	1457 15
Lun.	8 M. M. Pantelimon	8 Cyrine	1467 14
Marti	28 Ap. Proh., Nic. Tim. Par.	9 Roman	1477 13
Mercuri	29 M. Cahnic; Ma. Teodora	10 Laurentiu	1487 11
Joi	30 Apili Sila și Silvan	11 Susana	1497 9
Vineri	31 Dreptul Eudochim	12 Clara	1507 7
Sămbătă	1 Scôt. c. + și Mii. Macavei	13 Casian	1517 6

Proprietar, redactor răspundător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA ALDĂS NR. 296 b.)

TIPOGRAFIA IOSIF LĂNG IN ORADEA-MARE.